

Motion till riksdagen 2024/25:368

av Azadeh Rojhan (S)

Skärpt säkerhetsprövning och dubbelt medborgarskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att den nya skärpta säkerhetsprövningen har tydliga och objektiva riktlinjer som inte leder till diskriminering av svenska medborgare baserat på deras ursprung eller bakgrund, inkluderat att säkerställa att kraven för säkerhetsprövningar inte oavsiktligt drabbar personer med dubbelt medborgarskap som inte kan avsäga sig sitt andra medborgarskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det allvarliga säkerhetsläget i Sverige har lett till en kraftig ökning av säkerhetsprövningar på arbetsmarknaden.

Säkerhetsprövningar är avsedda att skydda nationell säkerhet, men det är av största vikt att dessa genomförs på ett rättvist och objektivt sätt. Säkerhetspolisens (Säpo) förslag om att skärpa kraven för säkerhetsprövningar, med särskild inriktning på utländska medborgarskap och kopplingar till länder som bedriver säkerhetshotande verksamhet, riskerar att förstärka denna diskriminering. Säpos förslag innebär att personer med utländska medborgarskap eller kopplingar till länder som anses utgöra ett säkerhetshot bedöms striktare, vilket kan leda till godtyckliga och diskriminerande beslut.

Ett flertal fackförbund har framfört kritik och oro inför en skärpning av säkerhetsprövningen som förbunden menar öppnar för godtyckliga bedömningar av arbetsökande och anställda med säkerhetsklassade tjänster.

En särskild problematik uppstår för till exempel svenska medborgare med iransk bakgrund, eftersom Iran inte tillåter att individer avsäger sig sitt iranska medborgarskap. Det innebär att svenska medborgare med iranskt ursprung, trots att de kan ha varit bosatta i Sverige under många år och helt integrerade i det svenska samhället, blir

bedömda på ett iranskt medborgarskap som de inte kan avsäga sig. Detta skapar en situation där dessa individer är särskilt utsatta för diskriminering i samband med säkerhetsprövningar, då Säpos skärpta krav kan innebära att deras iranska medborgarskap bedöms som en riskfaktor i sig, trots att de inte har någon aktiv relation till Iran.

Regeringens utredning om en förbättrad process för säkerhetsprövningar (dir. 2023:91) beaktar inte den specifika problematik som rör svenska medborgare med ett andra medborgarskap som inte kan avsägas. Det är därför nödvändigt att utredningen omprövas och att den inkluderar en grundlig granskning av hur nuvarande system påverkar denna grupp och hur diskriminering kan motverkas.

Vidare är det olyckligt att Diskrimineringsombudsmannen inte ingår i den nuvarande utredning, därmed riskerar hänsyn till diskrimineringsaspekterna i utredningen bli sämre beaktade.

Det är avgörande att Sverige skyddar sin nationella säkerhet utan att åsidosätta grundläggande principer om rättvisa och likabehandling. Genom att vidta dessa åtgärder kan vi säkerställa att vårt säkerhetsprövningssystem är både rättvist och effektivt, och att ingen grupp utestängs eller diskrimineras på grund av sitt ursprung eller bakgrund, särskilt inte på grund av omständigheter utanför deras kontroll, såsom dubbelt medborgarskap.

Azadeh Rojhan (S)